

PROSTOVOLJSTVU PRIJAZNO MESTO PRIPOROČILA SLOVENSKE FILANTROPIJE OBČINAM

Spoštovani!

Slovenska filantropija je v letu 2014 podelila prve nazive »Prostovoljstvu prijazno mesto«. Namenjene so občinam, ki prepoznavajo vrednost prostovoljstva v svoji skupnosti in imajo že vzpostavljene osnovne mehanizme, s katerimi spodbujajo razvoj in širjenje prostovoljstva. Nazive smo podelili na podlagi pregleda izpolnjevanja kriterijev za izbiro.

Prostovoljci se aktivirajo za višjo kakovost življenja v lokalnih skupnostih. Izvajajo humanitarne projekte, okoljevarstvene akcije, prirejajo najrazličnejše kulturne dogodke, organizirajo dejavnosti za otroke, ktivirajo mladostnike in starejše, skrbijo za razvoj turizma, omogočajo rekreacijo in skrbijo za zdravje, so prvi, ki se aktivirajo v naravnih nesrečah in še in še in še ...

Ker se mnoge lokalne skupnosti obračajo na Slovensko filantropijo, Združenje za promocijo prostovoljstva, po nasvete, smo zbrali nekaj konkretnih priporočil, s katerimi lahko v občinski upravi pripomorete k boljšemu in lažjemu delovanju prostovoljskih organizacij v vaši občini.

1. Omogočanje infrastrukturnih pogojev za delovanje prostovoljskih organizacij

Prostovoljske organizacije (društva, zasebni zavodi...) so nastale kot odgovor na potrebe v skupnosti. V njih delujejo prebivalci vašega kraja, ki se aktivirajo, ker jim ni vseeno in jim izboljšanje stanjana področju delovanja pomeni visoko motivacijo za delo.

Način podpore:

Občina zagotavlja brezplačne prostore aktivnim prostovoljskim organizacijam.
Občina pokrije obratovalne stroške uporabe prostorov.

Predlagani kriteriji:

- število aktivnih prostovoljcev, ki delujejo znotraj prostovoljskih organizacij,
- število opravljenih prostovoljskih ur,
- aktivnosti organizacije,
- vpis prostovoljske organizacije v register (vpis predstavlja varovalko, saj mora organizacija imeti urejene odnose s prostovoljci in o opravljenem delu poročati na AJPES).

2. Partnersko sodelovanje občine in lokalnih prostovoljskih organizacij

Prostovoljske organizacije sestavljajo občani, ki se aktivirajo za boljše življenje v skupnosti. Partnersko sodelovanje z organizacijami zagotavlja vpogled v potrebe prebivalstva in aktivira še večje število občanov. Prav tako partnersko sodelovanje, v katerem se povežejo lokalna skupnost, javni zavodi in prostovoljske organizacije, pripomore k celostnemu reševanju težav in oblikovanju novih, še pestrejših aktivnosti.

Načini podpore:

- Župan in pristojne občinske službe se vsaj dvakrat letno sestanejo z organizacijami, ki delujejo na posameznem področju (npr. humanitarne organizacije, mladinske, okoljevarstvene, športne, kulturne ...) z namenom predstavitve potreb, ki jih v lokalni skupnosti zaznavajo v prostovoljskih organizacijah, in oblikovanja predlogov za ukrepanje.
- Sestanki lahko predstavljajo usmeritev za finančno in drugo podporo posameznim projektom/programom. Primer tega so koordinacijske skupine humanitarnih organizacij, Centrov za socialno delo ter občin, kjer lahko skupaj rešujejo posamezne primere večjih socialnih stisk; koordinacijske skupine šol, mladinskih in drugih organizacij ...
- Občina omogoča prostovoljskim organizacijam izvajanje dogodkov, ki promovirajo prostovoljske aktivnosti organizacij brezplačno, na občinskih površinah (trgi, parki, ulice), še bolj pa je, če zagotovi tudi brezplačno pomoč občinskih služb (priklop elektrike, dovoljenja za zaporo ulic, stojnice, odvoz odpadkov ...). Občina pokrije stroške predvajanja glasbe na teh dogodkih (SAZAS, IMF) ali pa organizatorjem pomaga pri pokrivanju teh stroškov.
- Občina aktivnosti in dogodke promovira na svoji spletni strani ter v lokalnih glasilih.

3. Prostovoljsko delo, ovrednoteno kot lastni delež organizacij pri obveznem sofinanciranju projektov/programov

Po podatkih raziskave Evropskega prostovoljskega centra (CEV) ovrednoteno prostovoljsko delo v Sloveniji predstavlja do 5 % BDP, koliko pa prispevajo prostovoljci v vaši občini?

Načini podpore:

- V primeru zahtevanega sofinanciranja projektov/programov, ki jih finančno podpira občina, se za prostovoljske organizacije upošteva možnost sofinanciranja z ovrednotenim delom prostovoljcev na projektu/programu. Podlaga za to je Zakon o prostovoljstvu, ki tako sofinanciranje zahteva za vse nacionalne razpise. Primer dobre prakse Mestne občine Ljubljana najdete na <http://www.ljubljana.si/si/mol/mestna-uprava/oddelki/zdravje-socialno-varstvo/razpisi/84841/detail.html>
- Ob letni bilanci občine ovrednotijo prispevek prostovoljcev, ki delujejo v lokalni skupnosti.

4. Financiranje stroškov prostovoljcev

Organiziranega prostovoljstva ni mogoče dolgoročno voditi brez ustrezne finančne podpore. Med prostovoljce se pogosto vključujejo mladi, starejši in brezposelni, ki z veseljem dajo svoje znanje, energijo in čas, ne morejo pa prispevati svojih sredstev. Za kakovostno vodenje prostovoljcev je potreben tudi usposobljen mentor, ki jim nudi zadostno podporo.

Načini podpore:

- Občinam priporočamo, da za kakovostno prostovoljsko delo v skupnosti, prostovoljskim organizacijam priznajo in namenijo:
 - Sredstva za pokritje stroškov, ki jih imajo ob svojem delu prostovoljci. To so stroški malice in prevoza ter nadomestilo za uporabo lastnih sredstev, kakor določa Zakon o prostovoljstvu.
 - Stroške usposabljanja, ki ga zahteva prostovoljsko delo.
 - Stroške dela mentorja. Naše priporočilo, ki temelji na dobrih praksah doma in v tujini, je en mentor za 30 do 50 redno (vsaj 24 ur na leto) vključenih prostovoljcev.
 - V primeru nevarnih prostovoljskih del, stroške nezgodnega zavarovanja prostovoljcev.
 - V primeru izvajanja taborov in letovanj, stroške zavarovanja odgovornosti prostovoljcev.

5. Župan – prostovoljec oziroma županja - prostovoljka in občinska uprava aktivno podpirajo prostovoljstvo v skupnosti

Kaj v resnici pomeni prostovoljsko delo, spoznajo tisti, ki imajo lastno izkušnjo. Ne gre samo za delo. Povezuje ljudi in ponudi veliko, tako tistim, ki prejmejo pomoč, kot tudi samim prostovoljcem! Vzgaja mlade v solidarnost, ohranja vitalnost starejših, ohranja aktivnost in občutek koristnosti za brezposelne in povezuje skupnost.

Načini podpore:

- Župan/županja in zaposleni v občinski upravi so tudi sami prostovoljci. Na ta način konkretno spoznavajo potrebe v skupnosti in se aktivirajo za njihovo reševanje in predvsem predstavljajo zgled drugim občanom.
- Župan in zaposleni v občinski upravi sodelujejo v večjih lokalnih/nacionalnih prostovoljskih akcijah (čistilne akcije, Dan za spremembe, Festival prostovoljstva ...).
- Župan in zaposleni v občinski upravi se udeležijo dogodkov, ki jih organizirajo prostovoljske organizacije, saj verjamemo, da je njihova aktivna vključenost pot do prijazne in za ljudi dostopne občinske uprave. Poznavanje organizacij in sodelovanje pri skupnih dogodkih daje občinskim delavcem širši uvid v delo prostovoljskih organizacij in potreb prebivalcev v njihovi skupnosti. S poznavanjem dela prostovoljskih organizacij se tudi poveča možnost objektivnega ocenjevanja prispelih vlog za financiranje na občinske razpise.

6. Zahvala prostovoljcem

Le redki so tisti prostovoljci, ki delajo za družbeno priznanje, a to, da je njihovo delo videno in cenjeno, jim daje dodaten zagon. Pohvala prostovoljcem, ki prispevajo k razvoju občine, je investicija v za sodelovanje pripravljene prebivalce, ki so sposobni hitro in učinkovito priskočiti na pomoč, kadar je to potrebno.

Načini podpore:

- Občina organizira poseben dogodek, kjer se zberejo prostovoljci iz različnih organizacij. Prostovoljce nagovori župan/ja in poudari pomen njihovega delovanja za lokalno skupnost. Pomembno je, da so na dogodek povabljeni prostovoljci in ne le društveni funkcionarji. Lahko se jim podeli tudi občinsko priznanje. Eden od možnih terminov je 5. december, mednarodni dan prostovoljstva.
- Župan/ja priredi vsaj enkrat letno dogodek, ki je namenjen izključno prostovoljcem lokalne skupnosti. Naš predlog je, da župan pogosti prostovoljce, jih počasti s povabilom na kulturni dogodek ali jim nameni slavnostno večerjo, kjer je tudi sam prisoten s svojimi ožjimi sodelavci. Odličen primer: v Velenju tradicionalno župan skupaj s prostovoljci prižge praznične luči. <http://www.velenje.si/667?newsId=8574>

7. Promocija prostovoljstva v lokalnem okolju

Ali veste, da prostovoljsko delo pozitivno vpliva na prostovoljca tako, da zvišuje življenjsko dobo, preprečuje socialno izključenost, osamljenost ter je priložnost za pridobivanje številnih znanj in izkušenj?*

Z gojenjem kulture prostovoljstva v lokalni skupnosti se tudi ljudje, ki ostanejo brez zaposlitve, lažje odločajo za prostovoljstvo, s tem pa ohranjajo socialne mreže in ostajajo delovno aktivni, kar je izjemno pomembno pri iskanju nove zaposlitve.

Načini podpore:

- Župan se v občinskem glasilu in na spletni strani občine ob 5. decembru, mednarodnem dnevu prostovoljcev, zahvali prostovoljcem, predstavi podatek, kolikšen delež občinskega proračuna predstavlja ovrednoteno prostovoljsko delo, in tudi vsebinsko ovrednoti delo prostovoljcev. Predlagamo stalno rubriko v lokalnem mesečnem glasilu, namenjeno novicam lokalnih prostovoljskih organizacij.
- Občina na spletni strani objavlja aktualna prostovoljska dela na svojem območju in seznam prostovoljskih organizacij (povezava s spletno stranjo Slovenske filantropije www.prostovoljstvo.org).
- Pozornost namenite tudi:
 - številu prostovoljskih organizacij,
 - področjem, ki jih organizacije pokrivajo, in njihovem doprinosu k skupnosti,
 - številu vseh prostovoljcev v občini in opravljenih prostovoljskih ur.
- Večje mestne občine omogočijo delovanje prostovoljske pisarne, prostora, kjer zainteresirani prostovoljci, predstavniki organizacij in ljudje, ki potrebujejo pomoč, dobijo vse potrebne informacije. Slovenska filantropija vodi takšne pisarne v Ljubljani, Mariboru in Murski Soboti.

* Raziskavo o pozitivnih vplivih prostovoljskega dela na posameznikovo zdravje so pripravili na Univerzi iz Walesa leta 2008. Več na <http://www.volunteering.org.uk/images/stories/Volunteering-England/Documents/Main-Documents/Summary-Report-21st-July-2008.pdf?phpMyAdmin=fuakglYSlwzKOgYl-wY12X-gx50>

8. Vizija razvoja prostovoljstva v lokalni skupnosti

Kakšne občane želite?

A: Takšne, ki se bodo ves čas pritoževali in vam govorili, kaj vse morate spremeniti, ali

B: takšne, ki bodo prišli k vam s predlogom za izboljšanje življenja v skupnosti, bili pripravljeni sodelovati in se bodo hitro odzvali, ko bo v vaši skupnosti potrebna pomoč.

Načini podpore:

- Skupaj s prostovoljskimi organizacijami oblikujte vizijo razvoja prostovoljstva v občini in načine priznavanja doprinosa prostovoljskega dela.
- S prostovoljstvom, Zakonom o prostovoljstvu in vizijo razvijanja prostovoljstva v vaši občini seznanite vse občinske urade in delujte usklajeno.

9. Posebne bonitete za prostovoljce

Kako se zahvaliti ljudem, ki za svoje delo ne pričakujejo plačila, a bistveno prispevajo h kakovosti življenja v vašem kraju?

Načini podpore:

- Prostovoljci, ki delujejo v organizacijah v javnem interesu, prispevajo k dobrobiti skupnosti in v znak zahvale jim lahko ponudite posebne ugodnosti, kot so na primer:
 - subvencionirani ali brezplačni prevozi z lokalnim javnim prevozom,
 - vstopnice za kulturne prireditve, bazene in druge javne ustanove,
 - oprostitev članarine v občinski knjižnici,
 - povabila na občinske proslave ...
- Predlagamo, da se enako obravnava tudi prostovoljce, ki prihajajo v Slovenijo iz tujine. Občina jim lahko dodeli subvencioniran javni prevoz in podobne bonitete kot lokalnim prostovoljcem.

10. Podpora prostovoljskim organizacijam pri prijavi na nacionalne in evropske razpise

Prostovoljske organizacije so praviloma strokovno usposobljene na področju svojega delovanja. Združujejo teorijo s prakso, delajo na terenu in poznajo primere dobrih praks iz tujine. So v resnici zaklad znanja in priložnosti za pridobivanje tako nacionalnih kot evropskih sredstev. Pogosto pa je pogoj na teh razpisih podpora in sofinanciranje s strani lokalne skupnosti. A če je projekt odobren, občina za nizek vložek pridobi projekt z zanimivo vsebino, pa tudi razpisna sredstva, ki omogočajo tako zaposlitve kot prepoznavnost kraja in razvoj dejavnosti. Koliko sredstev iz nacionalnih in evropskih virov za prostovoljske projekte pripeljete v vaš kraj?

Načini podpore:

- Omogočite sofinanciranje prostovoljskim organizacijam, ki delujejo v javnem interesu in imajo možnost prijave na razpise ministrstev.
- Razvijte projektno sodelovanje in možnosti finančne podpore pri prijavi na evropske razpise.
- Prostovoljstvo spodbuja aktivno državljanstvo in je primerno za najrazličnejša mednarodna sodelovanja.
- Na občinski upravi se seznanite z možnostjo prijave prostovoljskih projektov na razpise Erasmus+, EU AID VOLUNTEERS, EUROPE FOR CITIZENS in druge projekte medregijskega in meddržavnega sodelovanja ter ponudite pomoč lokalnim prostovoljskim organizacijam pri pripravi projektov.

Verjamemo, da so se vam ob prebiranju naših predlogov utrnile številne zamisli, pa tudi nova vprašanja. Za podporo pri razvoju prostovoljstva, razlago zakonskih določil in mreženje z občinami, ki že imajo urejeno prostovoljstvo, smo vam na razpolago tudi sodelavci Slovenske filantropije.

Slovenska filantropija, Združenje za promocijo prostovoljstva

Poljanska cesta 12, 1000 Ljubljana
E-pošta: slovenska@filantropija.org
Telefon: 01 433 40 24, 01 430 12 88
Faks: 01 430 12 89

Kontaktne osebe:

Vsebinska vprašanja:
Primož Jamšek, Nina Lukashovich (primoz.jamsek@filantropija.org, nina.lukashovich@filantropija.org)

Usposabljanja:
Tjaša Arko (tjasa.arko@filantropija.org)

Sodelovanje s šolami:
Nevenka Alja Gerl (nevenka.alja.gerl@filantropija.org)

Stiki z javnostmi:
Lenka Vojnovič (lenka.vojnovic@filantropija.org)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Slovenska filantropija se že več kot 20 let aktivno odziva na družbene probleme, spodbuja in razvija prostovoljstvo, deluje na področju migracij, pomaga ogroženim in je glasna zagovornica človekovih pravic.

prostovoljstvo.org